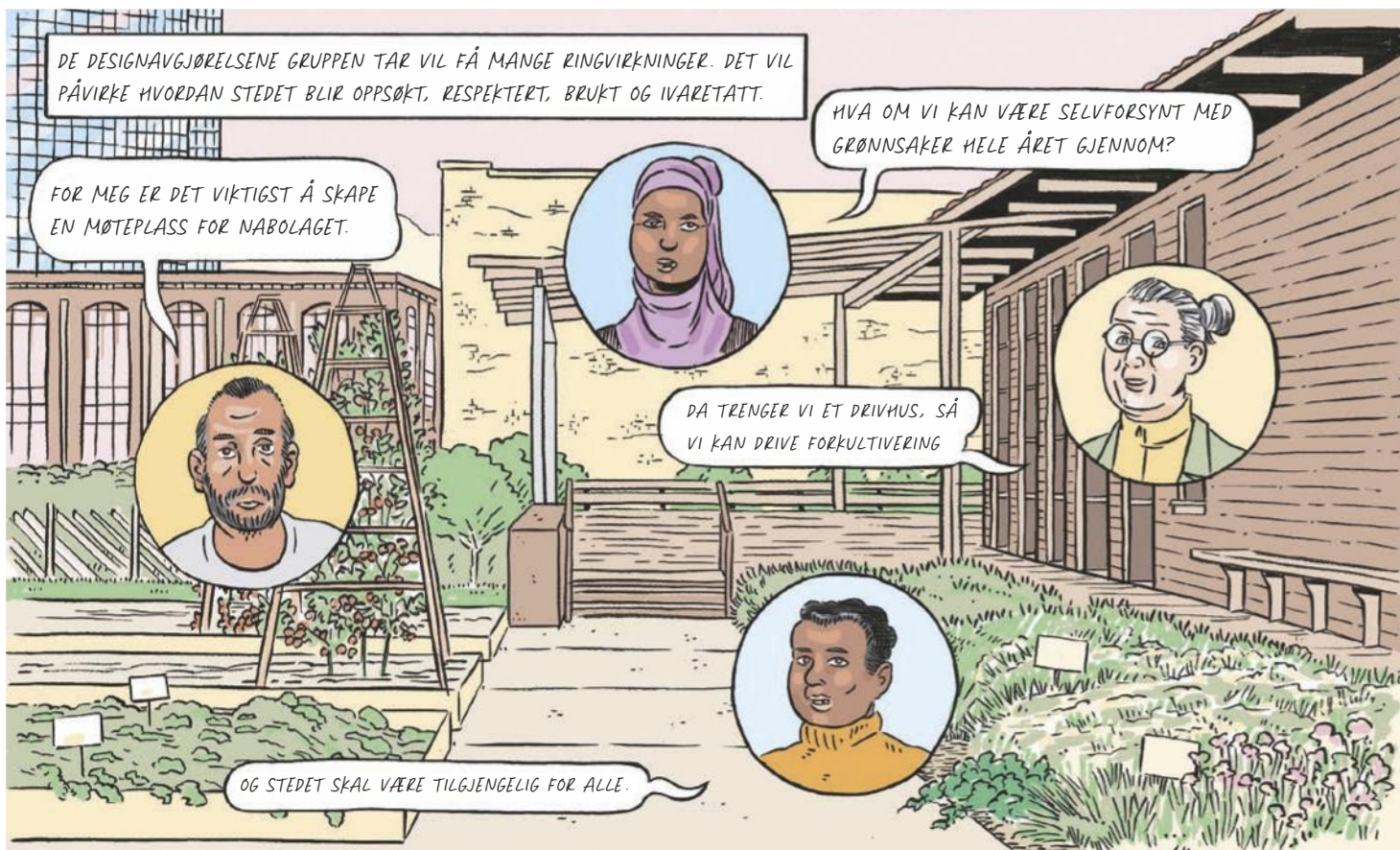

TOMTEN ER KLAR OG DERE ER I
GANG MED Å OPPARBEIDE DEN MED
SKIKKELIG JORD. DERE HAR SKAFFET
PENGESTØTTE, OG EN PASSENDE
ORGANISASJONSFORM ER ETABLERT.

NÅ GÅR PROSJEKTET OVER I EN SPENNENDE FASE. DERE SKAL NÅ KLE PÅ TOMTEN, OG FORME ET INNHOLD SOM GJENSPEILER OG FASILITERER DERES ØNSKER OG MÅLSETNINGER FOR PROSJEKTET.

DET BLIR MYE ARBEID PÅ STEDET. I UKEVIS SKAL DERE BYGGE OG SNEKRE, DISKUTERE OG FORMANDLE. SAMMEN SKAL DERE TA MANGE VALG, OG GRUPPEN SKAL KOMME FRAM TIL FELLES LØSNINGER PÅ PROBLEMER DERE IKKE VISTE AT DERE HADDE.

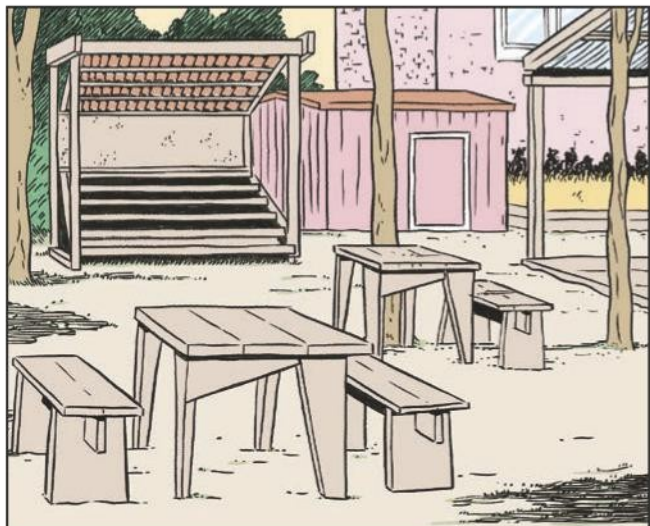
I STARTEN AV BOKA SNAKKET VI OM VIKTIGHETEN AV Å SKAPE ET PROSJEKT SOM UTVIDER DET OFFENTLIGE ROMMET.

MANGE PLANTEFELT I BYEN BEFINNER SEG INNENFOR INNGJERDEDE OMRÅDER. MEN DET ER FLERE MÅTER Å SKAPE EN TRYGG, GRØNN OASE I BYEN PÅ.

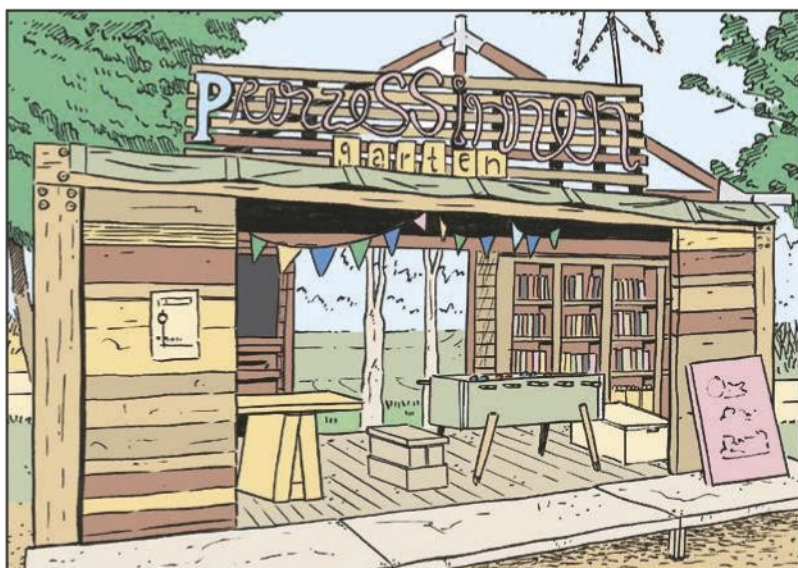

AVGRENSNINGER TRENGER IKKE GJØRES MED GJERDER. MED GODE DESIGNLØSNINGER KAN OMRÅDET SKJERMES VED HJELP AV STEDETS ARKITEKTUR OG LAYOUT. TENK PÅ DET SOM TERSKLER HELLER ENN INNGJERDINGER. LANDBRUK I BYEN BØR HA SOM MÅL Å SKAPE FLERE OFFENTLIG ROM, IKKE PRIVATISERE DEM.

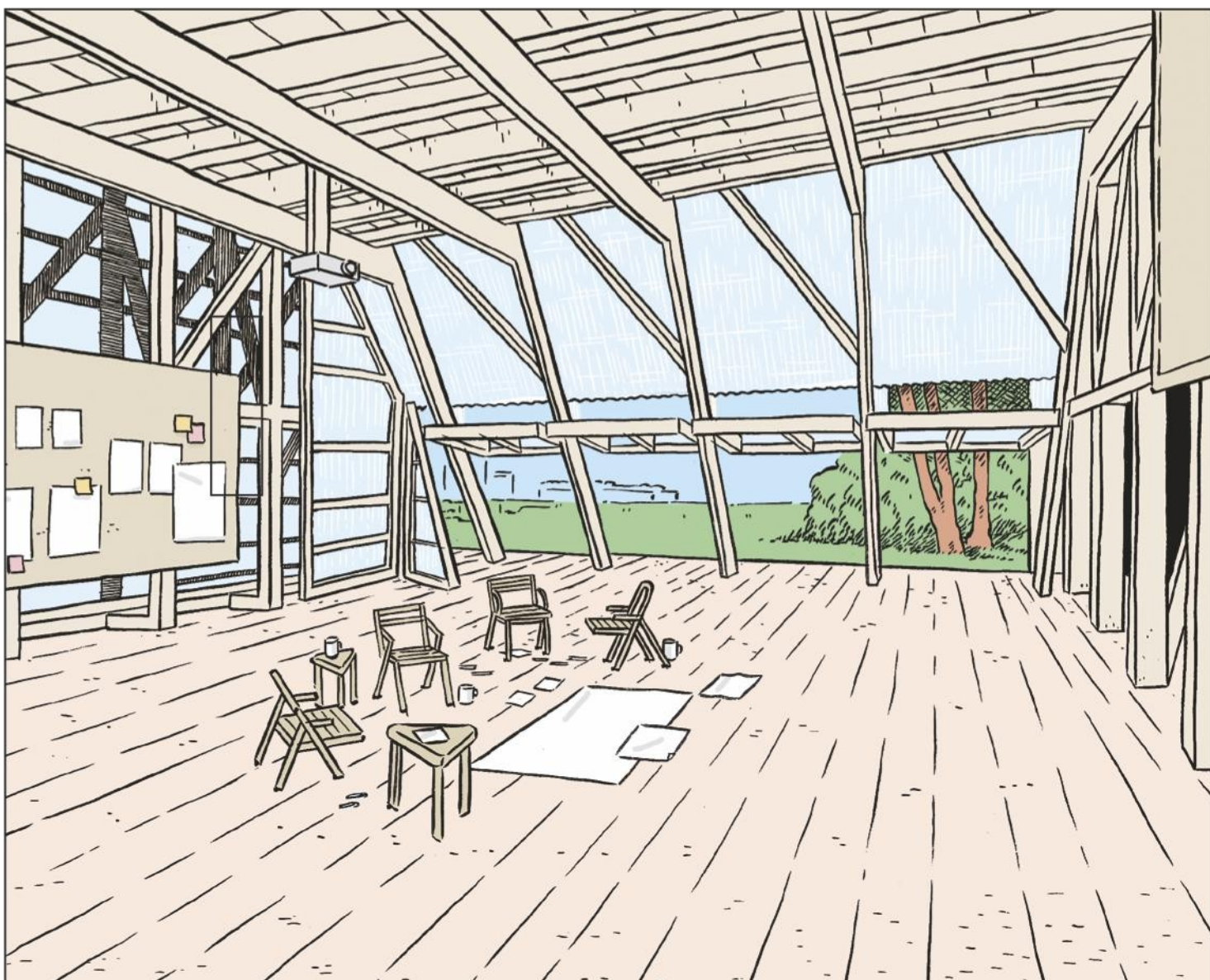
PÅ DE FØLGENDE SIDENE SKAL VI SNAKKE LITT OM DESIGN OG HVILKE FØLGER GRUPPENS VALG VIL FÅ FOR PROSJEKTETS ESTETIKK.

GOD DESIGN TRENGER IKKE Å ROPE ETTER OPPMERKSOMHET, MEN DET LEDER OPPMERKSOMHETEN MOT HVA PROSJEKTET ØNSKER Å OPPNÅ.

SUMMEN AV ELEMENTENE VIL UTGJØRE PROSJEKTETS ARKITEKTONISKE UTTRYKK OG IDENTITET. HER ER DET UANTE MULIGHETER! MATCHER FANTASIEEN KOMPETANSEN I GRUPPA, KAN AMBISJONSNIVÅET HEVES DERETTER.

DERE HAR KOMMET SAMMEN FOR Å DYRKE. HVA MED ET STED Å KOMPOSTERE, FERMITERE, LAGE MAT, KULTIVERE, UNDERVISE? PROSJEKTET DERES KAN BESTÅ AV ALT FRA HELT ENKLE ELEMENTER TIL AMBISIØSE BYGGVERK.

VI SKAL SNAKKE LITT OM DE ULIKE ELEMENTENE EN HAGE KAN BESTÅ AV. DYRKNINGSFELT, STIER OG AVGRENSINGER UTGJØR DE MEST GRUNNLEGGENDE BESTANDDELENE. VI STARTER MED PLANTEKASSEN, OGSÅ KALT EN PALLEKARM.

PALLEKARMEN ER BÅDE ELSKET OG UTSKJELT. DE ER ENKLE Å INSTALLERE. DETTE ER ET TYPISK "REVERSIBELT TILTAK" SOM ER ENKELT Å FÅ KOMMUNEN MED PÅ.

EN PALLEKARM KAN PLOSSERES NÆRMEST HVOR SOM HELST. DERFOR HAR DEN OGSÅ ET FRYNSETE RYKTE.

MEN MED LITT OPPMERKSOMHET OG KUNNSKAP KAN RESULTATET AV "REVERSIBELT TILTAK" BLI BÅDE BRA OG PENT. EN PALLEKARM ER IKKE EN BARE EN PALLEKARM! DEN KAN BYGGES SOM EN DEL AV ET OPPHOLDSOMRÅDE, ELLER MARKERE EN TERSKEL ELLER EN GANGSTI. MØNSTER ER STIKKORDET!

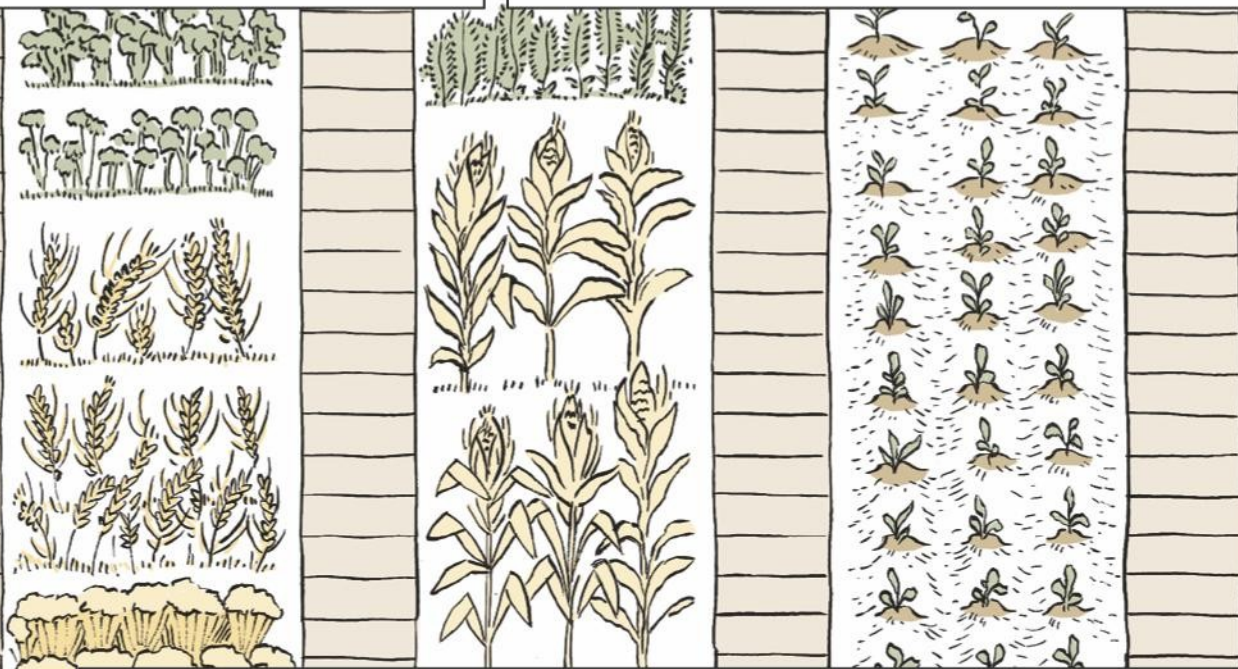

VANN ER EN DYREBAR RESSURS. SØRG FOR Å UTNYTTE NATURENS EGNE VEIER FOR OVERVANN. RESIRKULÉR AVLØPSVANN DERSOM DET ER MULIG. DET HØRES KOMPLISERT UT, MEN DET FINS FAGFOLK SOM KAN HJELPE DERE.

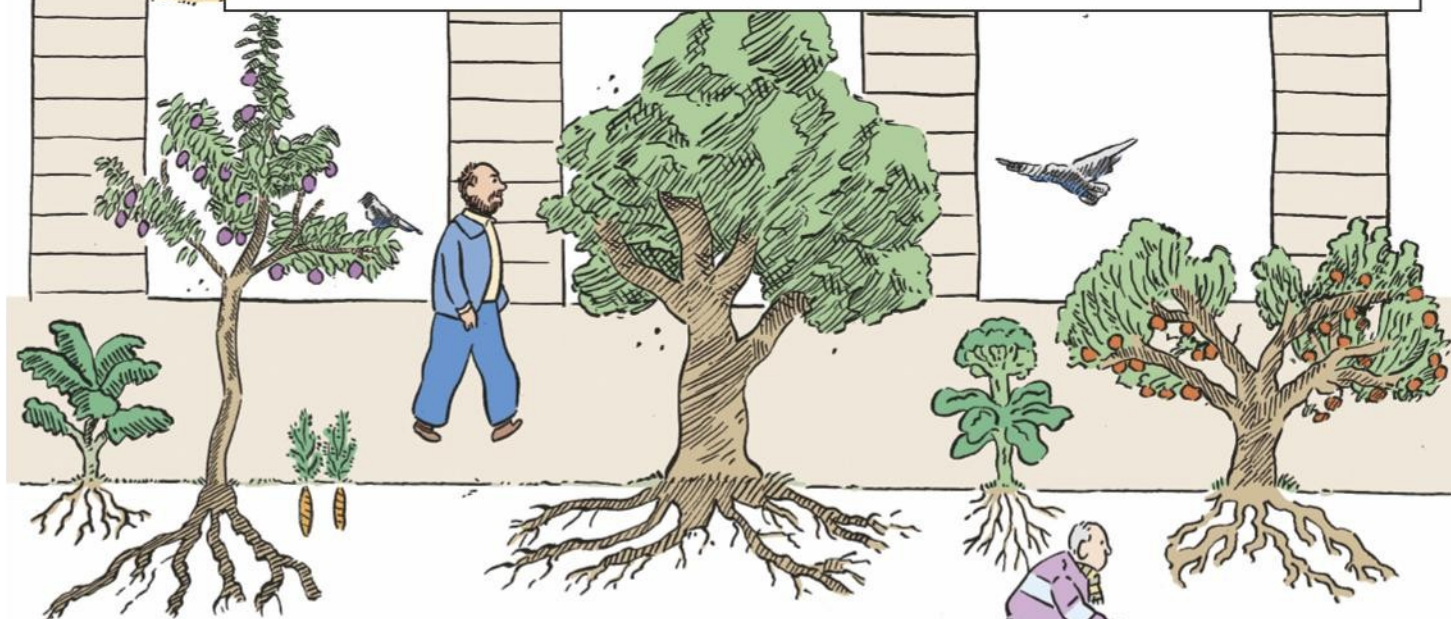
ELEKTRISITETEN MÅ VÆRE KOBLET TIL ET NETT MED EGEN MÅLER. GOD BELYSNING ER VIKTIG FOR TRYGGHETSFØLELSEN, OG ENKLE INSTALLASJONER KAN DRIVES AV SOLENERGI.

VELGER DERE Å PLANTE I EN ÅKER, VIL DERE FÅ ET RYDDIG OG MANGFOLDIG DYRKNINGSOMRÅDE. ÅKERLAPPENE GIR MULIGHET FOR DYRKNING AV VEKSTER I ULIK HØYDE, FARGE OG FASONG. PRAKTISK OG VAKKERT!

DET ER VIKTIG Å PLANLEGGE FOR GODE STIER OG GANGVEIER MEL- LOM DE ULIKE ELEMENTENE. TILGJENGELIGHET ER VIKTIG VED BÅDE VEDLIE- HOLD OG HØSTING, OG GODE AVGRENSNINGER ER AVGJØRENDE FOR ET GODT ORGANISERT PROSJEKT.

TRÆR, BUSKER OG PLANTER ER VEKSTER MED RØTTER I ULIK LENGDE OG UTNYTTER JORDEN EFFEKTIVT.

OMRÅDET BØR KUNNE NÅS MED RULLESTOL, SYKKEL OG BARNEVOGN. MED ENKLE GREP I UTFORMINGEN KAN STIER OG GANGVEIER BLI TILRETTELAGT FOR SVAKSYNTE OG BLINDE.

SKOGEN BLIR EN OASE FOR OPPHOLD OG SANSEINTRYKK.

EN URTEHAGE ER MER STRUKTURERT OG FINMASKET ENN EN ÅKER, OG PASSER TIL ALLE SLAGS NYTTEVEKSTER. DEN GIR MYE IGJEN FOR LITE AREAL, SOM ER VELDIG PRAKTISK NÅR VI DYRKER I BYEN.

GODE FELLESAREAL ER PROSJEKTETS MIDTPUNKT. SOLIDE SITTEPLASSER MÅ GJERNE VÆRE UNDER TAK, OG KAN SETTES I SAMMENHENG MED ANDRE ELEMENTER, SOM REDSKAPSSKJUL ELLER PLANTEFELT.

HVIS DERE HAR GOD PLOSS, VIL ET TUN ELLER TORG GI MAGEN EN EKSTRA SOSIAL KVALITET OG SÆREGEN IDENTITET.

KÅLEN MER ER KLAR TIL Å HØSTES.

TUNET SKAPES AV ELEMENTENES SAMMENSETNING. OM PLANLØSNINGEN ER TILFELDIG ELLER VELOVERVEID GIR ULIKT UTTRYKK TIL OMRÅDET.

BARE VENT TIL DU SER UTSIKTEN!

ZZZ...

DE RINGTE FRA KAFÉEN OG ETTERLYSTE MER BASILIKUM.

JEG FIKK ENDELIG TIL TOMATENE I ÅR.

DET KAN BENYTTES SOM MARKEDSPASS, UTESERVERING ELLER BARE ET GRØNT OPPHOLDSSTED MIDT I BYEN.

DU MÅ MINNE MEG PÅ Å PLUKKE OPP AVISEN PÅ VEIEN HJEM.

SOM PÅ ET GÅRDSBRUK, ER FORMASJONENE OFTE TILFELDIG OG ORGANISK FORMET, ETABLERT AV PRAKTISKE ÅRSAKER OG UTBYGGET OVER TID. LA PROSSESEN BESTEMME!

HAGEARBEID GENERER MYE AVFALL. DA ER DET FRISTENDE Å LEGGE ALT I EN HAUG I ET BORTGJEMT HJØRNE.

ER HAUGEN FOR STOR, ER DU HELDIG OM DET KOMPOSTERER. SOM OFTEST VIL AVFALLET FALLE SAMMEN OG BLI VÅTT. DA RÅTNER DET OG PRODUSERER METAN OG AMMONIAKK SOM LUKTER VONDT. EN TOMMELFINGERREGEL FOR EN GOD KOMPOST ER AT DEN SKAL LUKTE GODT, LUKTE AV JORD. DET SKJEMMER INGEN!

DET LAR SEG FINNT GJØRE Å HA EN TILMENGER STÅENDE SOM SAMLER OPP KVISTER, PLANTERESTER OG GRESSKLIPP. MEN DET ER DUMT Å GJØRE SEG AVHENGIG AV BIL, OG MÅTTE KJØRE HELT TIL GJENBRUKSSTASJONEN FOR Å KVITTE SEG MED AVFALL DERE KAN FÅ BRUK FOR SELV.

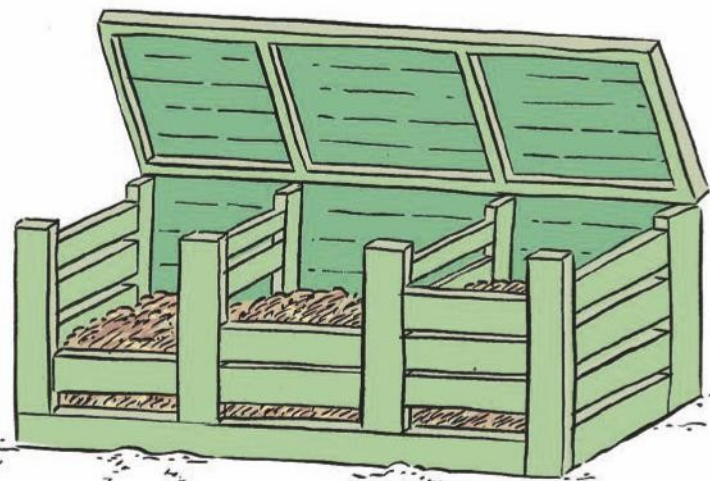

LAG HELLER EN GOD ORDNING FOR EN SKIKKELIG KOMPOSTERINGSPROSESS! KONTROLLER TEMPERATUREN, SØRG FOR OKSYGENTILGANG OG FYLL PÅ MED SÅKALT STRUKTURMATERIALE. KU- ELLER HESTEMØKK ER SUVERENT BEST, MEN HALM OG TREFLIS GÅR OGSÅ.

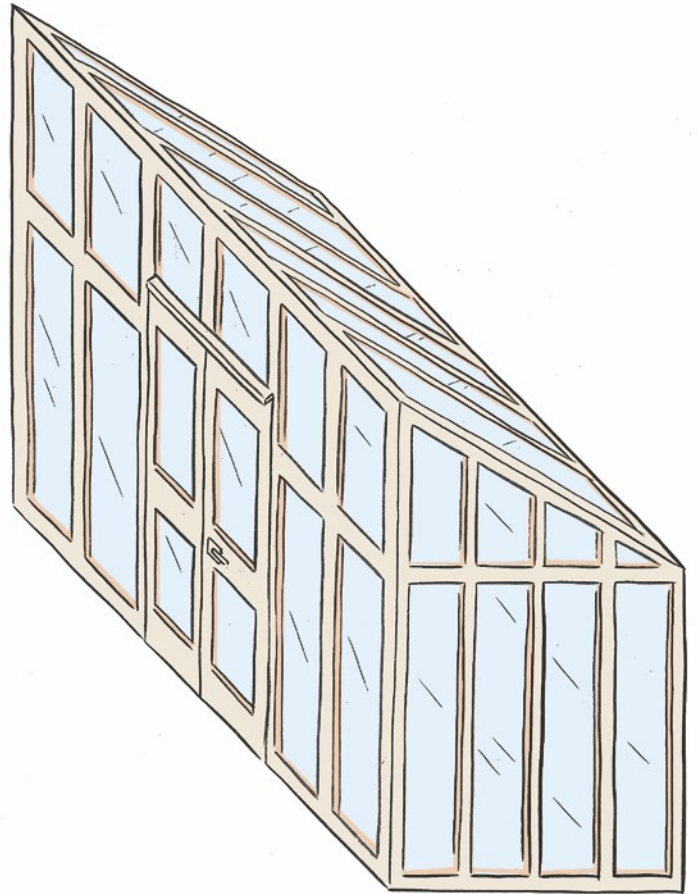

DET FINS MANGE MÅTER Å KOMPOSTERE PÅ. BOKASHI ER EN METODE HVOR MIKROORGANISMER TILSETTES MATAVFALLET I EN LUKKET BEHOLDER. MATEN FERMENTERER ISTEDENFØR Å RÅTNE. DET ER EN EFFEKTIV OG LUKTFRI METODE, SÆRLIG EGNET TIL BRUK I BYEN.

EN GOD KOMPOSTORDNING HANDLER IKKE BARE OM Å GJØRE AV AVFALLET ET STED. EN GOD KOMPOSTORDNING SØRGER FOR AT DU ER SELVFORSYNT MED NÆRINGSRIK JORD.

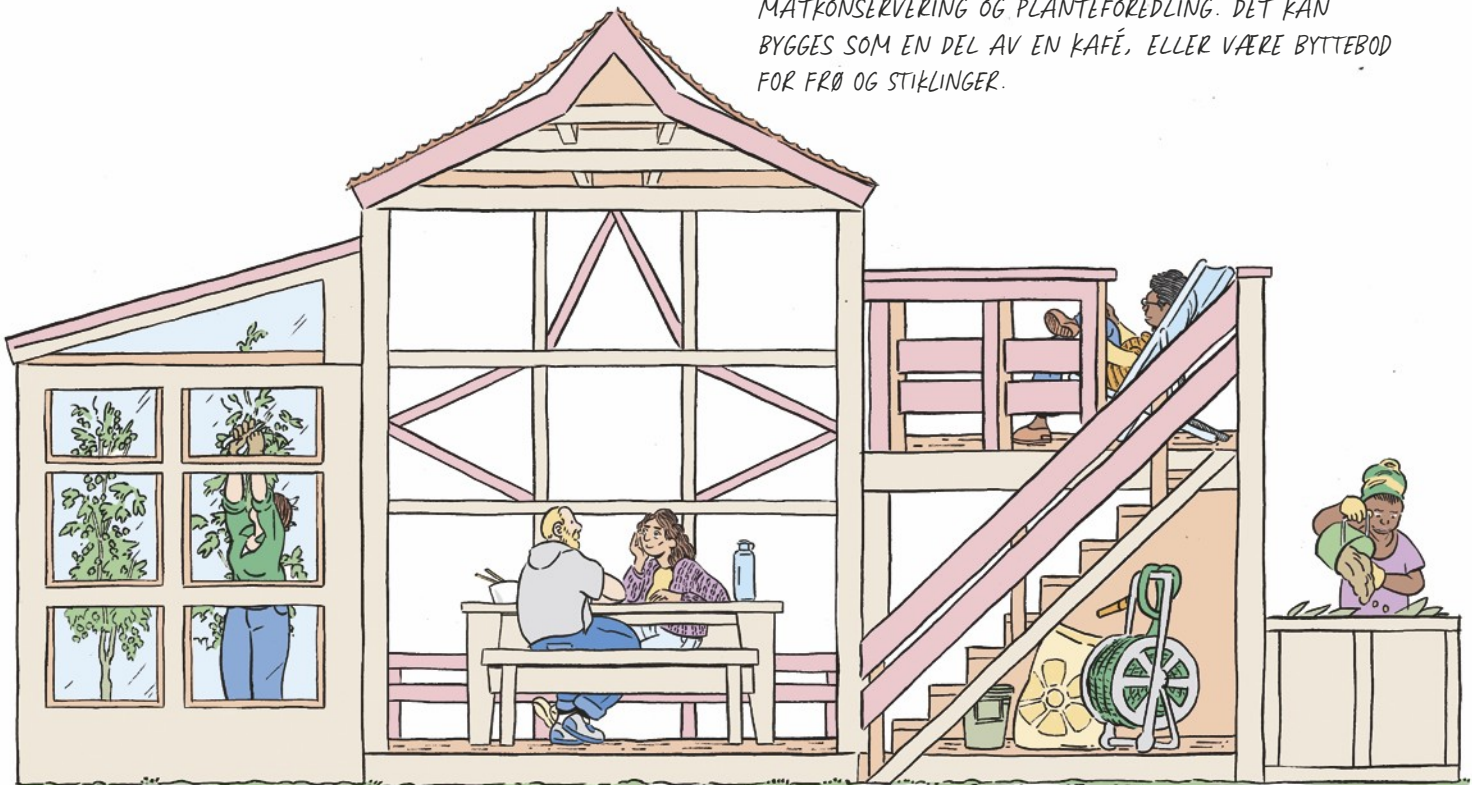

DET ER VIKTIG Å HA EN **BOD** FOR OPPBEVARING AV VERKTØY, JORD, GJØDSEL OG ENKLE REDSKAPER SOM TRILLEBÅR, SAKSER, SPADER OG RIVER. DEN BØR KUNNE LÅSES.

BYGG ET **DRIVHUS**. MANGE PLANTER TRENGER ET STABILT OG VARTM KLIMA Å VOKSE I FØR DE PLANTES UT.

DRIVHUSET KAN OGSÅ VÆRE ET STED FOR LÆRING, MATKONSERVERING OG PLANTEFØREDLING. DET KAN BYGGES SOM EN DEL AV EN KAFÉ, ELLER VÆRE BYTTEBOD FOR FRØ OG STIKLINGER.

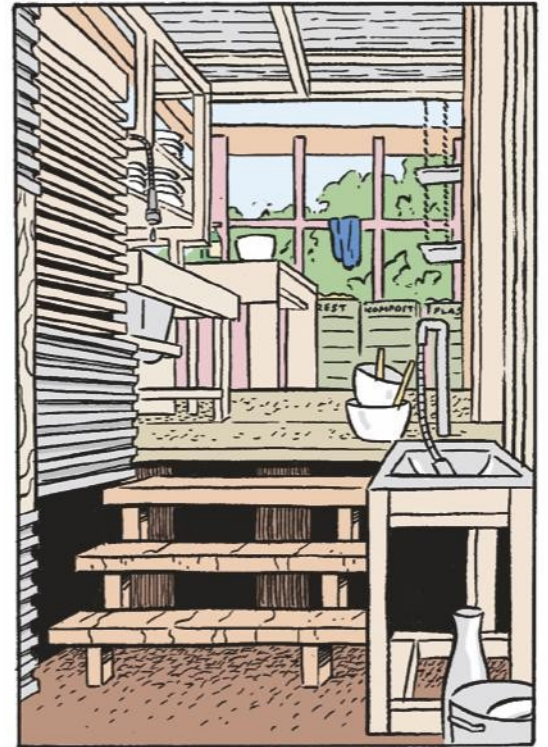

MÅTEN FUNKSJONENE BYGGES OG KOMBINERES PÅ VIL SKAPE ET UNIKT ARKITEKTONISK UTTRYKK. BYGGER DERE I HØYDEN, SÅ PASS PÅ AT KONSTRUKSJONEN TÅLER VEKTA AV BÅDE MENNESKER OG PLANTEKASSER!

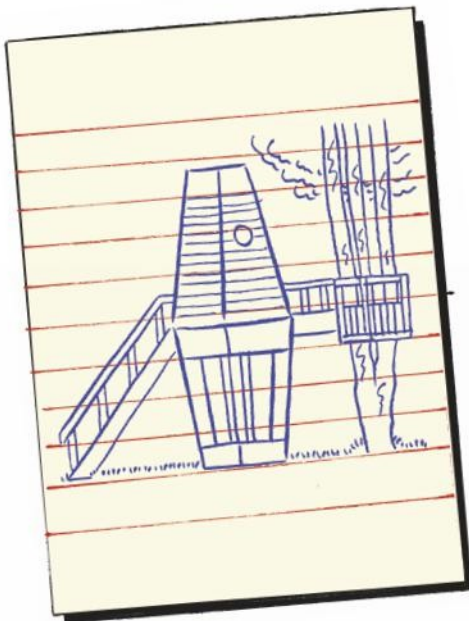
HVOR MYE ARBEID VIL DERE LEGGE I UTFORMINGEN AV DET SOM SKAL VÆRE PÅ Plassen? PÅ SAMME MÅTE SOM EN "PALLEKARM ER IKKE BARE EN PALLEKARM" KAN DE FORSKJELLIGE STRUKTURENE UTFORMES PÅ MANGE SPENNENDE MÅTER.

DETTE, FOR EKSEMPEL, ER IKKE EN BIKUBE. DET ER EN KOMPSTBINGE!

HVIS RESSURSENE TILLATER DET, ER DET VERDT Å PRØVE Å BYGGE NOE LITT UTENOM DET VANLIGE. DET ER EN SAMLENDE OG KREATIV PROSSESS SOM VIL STYRKE GRUPPENS SAMHOLD FRA STARTEN AV.

ET VALMINNELIG BYGG VIL FØRST OG FREMST GI PROSJEKTET EN IDENTITET, OG VEKKE INTERESSE OG OPPMERKSOMHET.

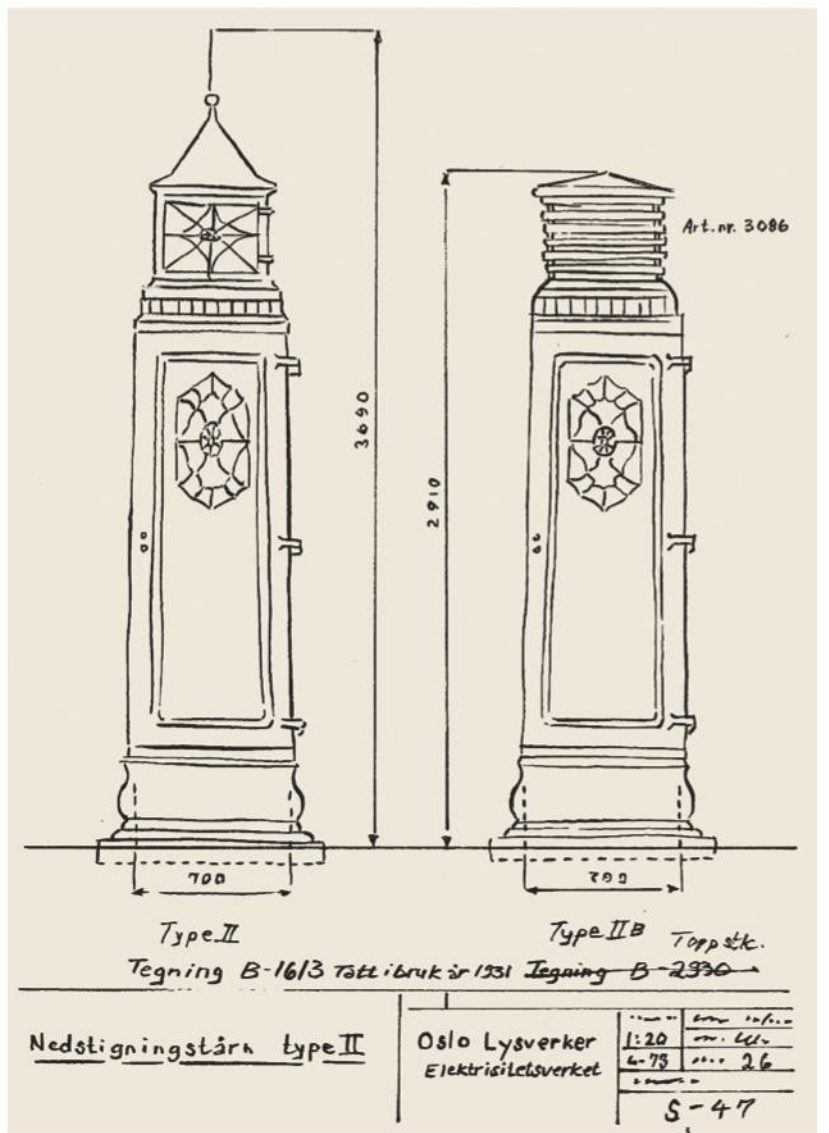
LANDBRUKETS PLASSERING HAR OGSÅ BETYDNING FOR UTFORMINGEN. DYRKER DERE PÅ EN NATURSKJØNN PÅSS ELLER ET STED OMRINGET AV EN SPESIELL TYPE ARKITEKTUR? DERE KAN TILPASSE BYGGENES UTSEENDE TIL BYEN RUNDT.

KOMMUNEN KAN TA EN AKTIV ROLLE I SPØRSMÅL OM ESTETIKK. ALLE KJENNER TIL DET STANDARDISERTE DESIGNET AV DEN RØDE TELEFONKIOSKEN OG DE GRØNNE NEDSTIGNINGSTÅRNENE TIL OSLO KOMMUNE.

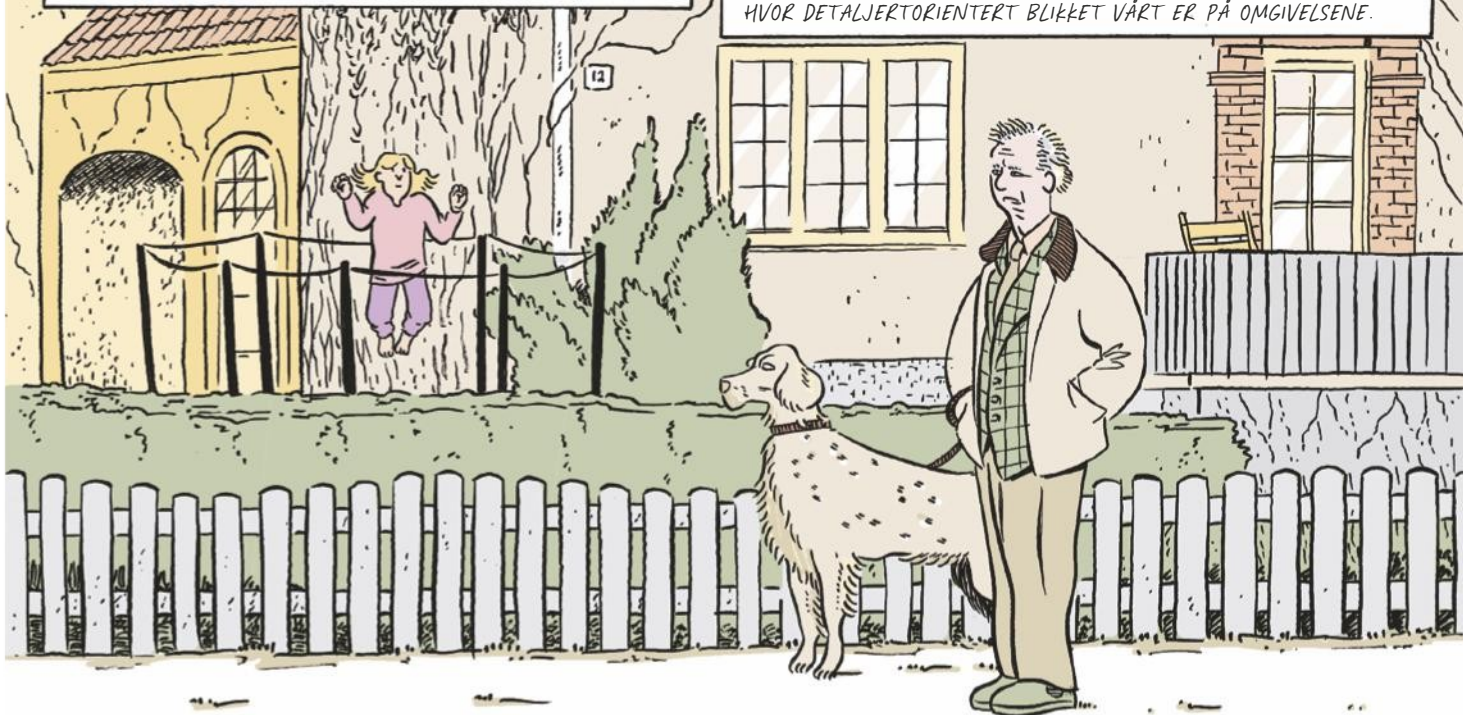
I ULLEVAL HAGEBY FINS EN VEILEDER FOR HVORDAN BODENE SKAL UTFORMES FOR BEST Å TILPASSER DEN VERNEDE ARKITEKTUREN.

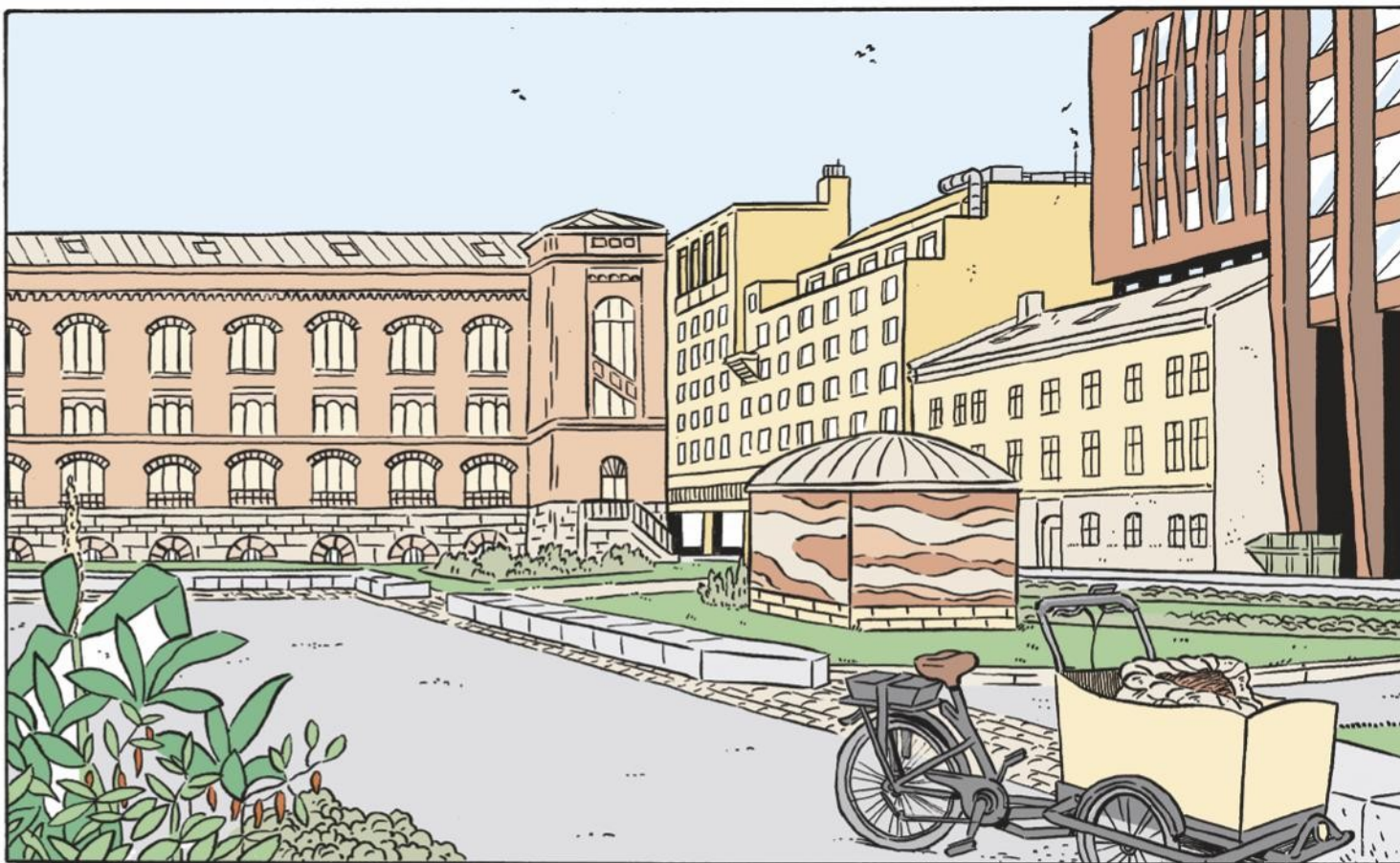
NEDSTIGNINGSTÅRNENE VAR I EN PERIODE REKLAMEFINANSIERTE, MEN ORDNINGEN MØTTE MYE MOTSTAND OG PLAKATENE BLE FJERNET I 2012.

UNDER KORONAPANDEMIEN NÅDDE TRAMPOLINEPOPULARITETEN NYE HØYDER. I ULLEVÅL HAGEBY FØRTE DET TIL EN OPPHETET DEBATT, OG MANGE BEBOERE MENTE DE SJENERTE HAGENE OG FASADENE.

OMRÅDET ER BLANT NORGES RIKESTE NABOLAG, OG KONFLIKTEN KAN AVEIES SOM ET LUKSUSPROBLEM. MEN I LIKEHET MED REKLAMEMOTSTANDEN PÅ NEDSTIGNINGSTÅRNE, KAN DET OGSÅ SI NOE OM HVOR DETALJERTORIENTERT BLIKKET VÅRT ER PÅ OMGIVELSENE.

DET OFFENTLIGE HAR NATURLIGVIS ET ANSVAR FOR UTFORMINGEN AV VÅRE FELLES ROM. SOM MED TELEFONKIOSKEN OG NEDSTIGNINGSTÅRNET, KUNNE KOMMUNEN LAGET EN FORMGIVNINGSVEILEDER FOR BODER ELLER ANDRE BYGG PÅ OFFENTLIGE LANDBRUKSPROSJEKTER, KOMBINERT MED MIDLER TIL Å STØTTE BYGGINGEN?

SÅ LENGE ET DYRKNINGSPROSJEKT FOREGÅR PÅ FELLES GRUNN, VIL MANGE HA EN MENING OM HVORDAN DET SER UT DER. DET ER VIKTIG Å TENKE PÅ ANSVARET PROSJEKTET HAR FOR BYEN OG DENS ARKITEKTUR, SPESIELT OM DERE BYGGER NOE DER. SLIK ER DET I EN BY. DETTE MÅ GRUPPEN TENKE PÅ NÅR HAGEN UTFORMES.

VÆR AMBISIØS!

GJØR MAN NOE SOM
ER GJENNOMARBEIDET OG VAKKERT,
SÅ ØKER DET OGSÅ SJANSEN FOR
AT STEDET KAN FORBLI ET AKTIVT
DYRKEAREAL I LANG TID.

DET VIKTIGSTE ER Å SKAPE ET PROSJEKT SOM
ER OPPNÅELIG MED DE MENNESKELIGE OG
ØKONOMISKE RESSURSENE DERE HAR.

LAG ET STED SOM FOLK GLEDER SEG TIL
Å BRUKE, OG SOM ANDRE VIL OVERTA
OM NOEN GÅR LEI.